

**Statsutskottets betänkande nr 78 om regeringens proposition
med förslag till lag om ändring av lagen om gottgörelse för
bolagsskatt och om ändring av lagen om skattelättnader för sjöfarten**

Riksdagen remitterade den 6 oktober 1992 regeringens proposition nr 205 till statsutskottet för beredning.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat rdm. Vistbackas m.fl. lagmotion nr 43 med förslag till lag om ändring av lagen om gottgörelse för bolagsskatt, som riksdagen remitterade till utskottet den 17 november 1992.

Regeringen föreslår att inkomstbeskattningen skall ändras från och med 1993. En av de bärande principerna i reformen är att beskattningen av kapitalinkomster och av förvärvsinkomster skiljs åt. De lagförslag som har samband med reformen ingår i propositionerna 200—209. Utskottet har behandlat propositionerna samtidigt och därför också hört sakkunniga om alla propositioner samtidigt. I skattereformen ingår också proposition nr 244 med förslag till lag om ändring av lagen om förskottsuppbörd som har avgetts senare och som behandlats separat.

Statsutskottets skattedelegation, som har berett betänkandet för utskottet, har hört de sakkunniga som finns uppräknade i betänkandet nr 74 om regeringens proposition nr 200.

Den bärande principen i lagen om gottgörelse för bolagsskatt är att integrera beskattningen av aktiebolag och dess delägare när det gäller utdelad dividend. Genom lagen slopades dubbelbeskattningen av dividender samtidigt som beskattningen förenklades. Härigenom får aktieägaren göra avdrag i beskattningen för skatt på dividend från företaget.

För närvarande grundar sig beloppet för gottgörelse för bolagsskatt på en samfundsskatt om 19 procent vid statsbeskattningen och på ett kommunal- och kyrkoskatteöre på i genomsnitt 17 penni. Minimibeloppet för inkomstskatten för bolag och gottgörelsen för bolagsskatt uppgår härvid till 9/16 (36/64) av dividenden.

I samband med skattereformen föreslår regeringen att den relativa skattesatsen för både samfund och kapitalinkomster skall vara 25 procent. Lagen om gottgörelse för bolagsskatt föreslås bli ändrad i enlighet med detta. Minimibeloppet för inkomstskatten för bolag och gott-

görelsen för bolagsskatt kommer således att utgöra 1/3 av dividenden.

Vidare föreslås att användningstiden för skatteöverskott enligt lagen om gottgörelse för bolagsskatt förlängs från 5 till 10 år och att användningen begränsas vid ägarbyte. Vidare skall också källskatt på dividendinkomster som förvärvats genom direkta investeringar utomlands räknas till bolagets jämförelseskatt.

Skattelättnader enligt lagen om skattelättnader för sjöfarten föreslås bli tillämpade ytterligare ett år.

Lagförslaget i lagmotion nr 43 innehåller de av lagmotion nr 41 föranledda ändringarna i det föreliggande lagförslaget.

Av de orsaker som framgår av regeringens proposition och på grundval av erhållen utredning finner utskottet lagförslagen behövliga och tillstyrker dem med nedan stående ändringar.

Lagen om gottgörelse för bolagsskatt, 12 §. Dividendtagaren har rätt till gottgörelse för bolagsskatt eftersom bolaget anses ha betalat skatten för dividendtagaren. Regleringen av inkomstskattens minimibelopp garanterar att bolaget påförs en skatt som är minst lika stor som den skatt för vilken dividendtagaren gottgörs. Systemet med gottgörelse för bolagsskatt garanterar likväl inte alltid att ett bolag som delar ut dividend även betalar de skatter som påförts bolaget.

Med stöd av lagens 12 § kan klara fall av missbruk beivras. Dividendtagaren kan bli ansvarig för ett bolags skatt, om det är uppenbart att beslut om dividendutdelning har fattats under sådana förhållanden att det fanns skäl att anta att bolaget inte kommer att betala sina skatter. Ordalydelsen i lagens 12 § förutsätter likväl att det bolag som delar ut dividend har försatts i likvidation eller konkurs. Denna förutsättning har i praktiken utgjort ett hinder för att ingripa i klara fall av missbruk i tid, eftersom bolaget ännu inte försatts i likvidation eller konkurs när dividendtagaren får gottgörelsen.

Vid 1991 års beskattning har det kommit fram ett stort antal fall där dividend planmässigt har kanaliserats till ett förlustbringande bolag inom

samma intressesfär. Det förlustbringande bolaget får gottgörelse genom skatterestitution trots att det är uppenbart att det bolag som utdelar dividenden inte kommer att betala sin skatt. Dividendtagarens skatteansvar kan inte realiseras på grundval av de nuvarande stadgandena, eftersom skatteåterbäringen hinner betalas innan det dividendutdelande bolaget kan sökas i konkurs. När det dividendutdelande bolaget sökts i konkurs är också dividendtagaren redan försatt i konkurs.

Lagen borde därför enligt utskottets uppfattning med det snaraste ändras så att det skall vara möjligt att i tid ingripa i klara fall av missbruk.

Utskottet har inte för avsikt att liberalisera förutsättningarna för att beivra missbruk. I sak eftersträvas möjligheter att hindra vissa missbruk genom regeringens förslag om begränsning av överföring av skatteöverskott vid ägarbyte. Utskottets förslag går ut på att trygga möjligheterna att i tid ingripa i klara fall av missbruk.

Beträffande motionen har utskottet intagit en avvisande ståndpunkt.

Utskottet föreslår vördsamt

att det andra lagförslaget skall godkännas utan ändringar och att det första lagförslaget skall godkännas sålydande:

1.

Lag

om ändring av lagen om gottgörelse för bolagsskatt

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 29 december 1988 om gottgörelse för bolagsskatt (1232/88) 1 § 4 mom., 2 §, 4 § 1 mom., 6 § 1 mom., 7 §, 8 § 2 mom., 9 §, 12 § 1 mom. och 14 § 2 mom.,

av dessa lagrum 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 21 december 1990 (1165/90) samt 4 § 1 mom., 6 § 1 mom. och 14 § 2 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1991 (1672/91) och 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 22 december 1989 (1192/89), samt

fogas till 8 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1989, nya 3 och 4 mom., till 12 § ett nytt 3 mom. och till 14 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 30 december 1991, ett nytt 4 mom. som följer:

1, 2, 4 och 6—9 §§

(Såsom i regeringens proposition)

12 §

Dividendtagaren svarar för de skatter och förskott på dem som har påförts bolaget för det skatteår på vilket dividendutdelningen baserar sig, med ett belopp som motsvarar den gottgörelse för bolagsskatt som han har erhållit, om det är uppenbart att dividendutdelningsbeslutet har fattats under sådana förhållanden att det var skäl att anta att bolaget inte kommer att betala sina skatter.

Om dividendtagaren är ett samfund som avses i 3 § inkomstskattelagen kan restitution av förskott baserad på gottgörelse för bolagsskatt, användning av restitutionen för avkortning av obetalda belopp samt kvittning framskjutas till dess att det

bolag som delat ut dividenden betalat de bolaget påförda skatterna för det skatteår som utgör grund för dividendutdelningen eller rättelse av debitering enligt 2 mom. skett, om det är uppenbart att beslutet om dividendutdelningen har fattats under förhållanden som avses i 1 mom. (Nytt)

14 §

(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet

(1 mom. såsom i regeringens proposition)

Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 1993. Dess 12 § tillämpas likväl från och med den dag då lagen träder i kraft och i den jämförelseskatt som anges i 7 § medräknas (utesl.) inte inkomstskatt som påförs bolaget enligt 72 § 2—4 mom. beskattningslagen.

Samtidigt föreslår utskottet, som lagt regeringens proposition till grund för behandlingen,

att lagförslaget i lagmotion nr 43 skall förkastas.

Helsingfors den 9 december 1992

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Mattila, vice ordföranden Luttinen, medlemmarna Alaranta, Heikkinen, Hämäläinen, Lahti-Nuuttila, Louvo, Luukkainen,

Malm, Ryytänen, Savolainen, Tiuri, Turunen och Vähäkangas samt suppleanterna Apukka, Backman, Lahtinen, Linnainmaa, Pelttari och Savela.

Reservation

Beskattningen av stora dividender mildras genom denna proposition. Majoritetens i utskottet har godkänt regeringens proposition. Propositionen innebär att när ett bolag betalar till exempel 100 000 mark till aktieägaren i dividend, får aktieägaren framdeles efter beskattning 75 000 mark, medan han enligt det nuvarande systemet efter skatt får 50 000 mark (om marginalskatten är 50 %) eller mindre (om marginalskatten är större).

En sådan skattelättnad är betydande, men den är uttryckligen en del av regeringens revidering av beskattningen av kapitalinkomster, enligt vilken denna beskattning mildras. Vi anser att systemet bör ses över.

På grundval av det ovan anförda föreslår vi

att i betänkandets motivering skall uttalas:

”Utskottet konstaterar att beskattningen av dividendinkomster märkbart lindras jämfört med det nuvarande systemet, då aktieägaren kan räkna sig till godo den skatt som bolaget betalat så, att aktieägaren därefter inte alls behöver betala någon skatt, samt förutsätter att regeringen med det snaraste bereder en ny proposition enligt vilken dividendtagarna skall betala skatt.

Helsingfors den 9 december 1992

Asko Apukka
Tuulikki Hämäläinen

Juhani Vähäkangas
Pentti Lahti-Nuuttila
Jouni Backman

Matti Luttinen
Lea Savolainen

